

Tre mellandagsberättelser 2012

Del ett:
Verner i Djupmossen
och hans värld

/Bernt G. och Alf G.

Del två:
Svedin i Erikstorp
och hans bäck

/Alf G.

Del tre:
Johan i Rosendal
och hans släkt

/Alf G.

Del ett.

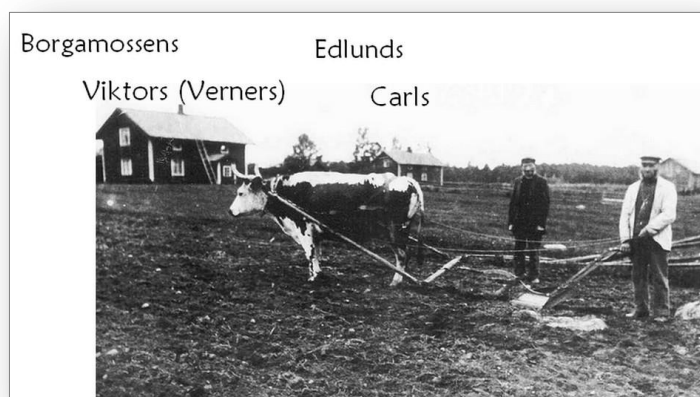
VERNER I DJUPMOSSEN OCH HANS VÄRLD

Verner föddes i Kvarnkärret, Finnerödja den 22/10 1877. Föräldrarna hette Albert Nilsson (f 1841 i Bodarne) och Maja Nilsson (f 1838 i Västansjö, Finnerödja). Verner hade en yngre bror som hette Nils Gustaf (född 1879).

Trettio år gammal gifte sig Verner med den två år äldre Anna Elin Viktorsdotter i Mossebo. Hon var äldsta dottern till Viktor Jonsson (f 1840) och hans hustru Anna Stina Jansdotter (f 1841). De hade även dottern Gerda Kristina (f 1878).

Från år 1908 och fram till slutet av 1920- talet var Verner och Anna Elin ägare till halva Sörgården i Mossebo, den del som svärfadern ägt och brukat sedan början av 1870- talet. Den andra hälften av Sörgården ägdes vid samma tid av Erik Larsson i Borgamossen. Senare var det Linus Eriksson som ägde och brukade både den och Verners f. d. hemman. På Mellangården fanns Carl Anderssons familj och på Norrgården Edlunds (senare Edlunds dotter Ada och Oskar Stenqvist).

Folk var väldigt mycket släkt med varandra i Mossebo.
Med ledning av den här gamla välkända bilden
ska vi utreda detta lite närmare:

Carl Gustafsson i Borgan plöjer i Mossebo och Ludvig Elggren
hälsar på (tidigt 1900- tal).

Carl Gustafsson har sin dotter Ida Lovisa Carlsdotter i bostadshuset, till höger och sin svägerska Anna Stina Jansdotter i huset till vänster. (Carl Gustafssons hustru Lovisa och Anna Stina är halvsyskon). Det finns faktiskt en Anna Stina Jansdotter även i huset till höger. Hon är, liksom grannen Anna Stina, född 1841 och änka efter Anders Petter Carlsson och mor till Carl. Johan Alfred Edlund, på Norrgården, är Carl Anderssons kusin och även Erik Larsson i Borgamossen (ägare till halva Sörgården) är Carl Anderssons kusin. Ludvig Elggren (på bilden här uppe) är förstås också släkt. Hans hustru Clara Sofia är Carl Anderssons kusin.

Verner är ingift i den här släkten. Hans svärmor (Anna Stina) är moster till Carl Anderssons hustru Ida Lovisa. Eftersom svärmodern är dotter till Jan Andersson i Borgan, är hon svägerska till Carl Gustafsson som plöjer åkern.

På senhösten 1923 avled Verners svärmor (82) och bara en vecka tidigare hade Carls hustru Ida Lovisa (41) avlidit i huset bredvid. År 1926 avled Anna Elin (51) och Verner (49) blev änklings och mer eller mindre husvill. Men han

stannade kvar i närområdet ytterligare ett par decennier och bodde de sista åren, före tiden på ålderdomshemmet, i Djupmossen.

Albert Verner Nilsson (tidigt 1940- tal)

Inledningen har skrivits av Alf G. och här följer en berättelse av Bernt G.

Verner i Djupmossen

Han hette Albert Verner Nilsson och han hade tidigare bott i Mossebo och på äldre dar flyttade han till en egen liten stuga i Djupmossen.

Verner var under många år vår allttiallo- sysslare på gården i Vallsjöbol. Han hjälpte till med vedsågning och vedhuggning samt under sommaren med höbärgning och på senhösten, med tröskning. Under den säsongen var Verner en självklar hjälpare hos alla bybor. Detta berodde nog på hans låga daglön samt att han gärna tog plats på de mest smutsiga ställena, till exempel framför tröskverkets skakare. Han var svart av gammalt damm redan på morgonen och det bättrades på under tröskdagen. Vi såg aldrig Verner tvätta sig. Det var först många år senare som vatten och tvål blev bekant för honom. Det var i samband med att han tvångsmässigt blev flyttad till ålderdomshemmet.

Åter till vårveden, i mars månad. Någon väckarklocka behövde vi inte. Verners klyvyxa var ljuvlig musik från tidig dagning. Någon tid bodde Verner i vår lillstuga (brygghuset), och då fick vi träffa honom regelbundet. Han hade en vevgrammofon, vilket var ett teknikens underverk på den tiden. I början spelade han gärna någon skiva, men senare tröttnade han på oss och sa att grammofonen var trasig. Han hade slängt den på skrothögen hos Kalle på Visjön, sa han. Sant eller falskt, men såklart klokt. Skivorna slets och stift skulle bytas och allt kostade pengar.

Oftast rök det in i hans stuga, på grund av en o- sotad skorsten och sur ved, men för Verner var det inga problem. Svart i ansiktet var han redan och den täta röken berörde honom inte. Trots många lager av kläder på kroppen frös han, så att vädra ut den giftiga röken var

otänkbart. Vid ett tillfälle, då vi hoppades få höra grammfonmusik, blev Alf och jag förgiftade av den farliga röken. Verner var oberörd, men Alf blev medvetlös och det dröjde en bra stund innan han vaknade till. Det var naturligtvis livsfarligt.

Verner var läskunnig och läste gärna böcker och tidningar som fanns till hands. I hans tidigare liv var, vad det sades, hans närmaste släktingar (främst fruntimren) elaka och hade övertag på honom, utom när det gällde läskunnandet. När det blev som värst med deras elakheter, läste han högt ur tidningen och fantiserade ihop förskräckliga historier om olyckor och världens undergång, vilket fick kvinnorna i hans närhet att mjukna både i ord och handling en tid framöver. Men efter ett tag var allt som vanligt igen. Då var det dags för Verner att ta fram tidningen igen och läsa några fantiserade historier och så var det åter frid ett tag.

Jag har inte nämnt att Verner hade en puckel i övre ryggraden. Ansiktet var hela tiden vänt mot fötterna och hur han såg vägen längre fram är en gåta. För gick gjorde han, vart han än skulle. Han gjorde regelbundna bio- besök i Gårdsjö och dagarna därefter berättade han med stor inlevelse om handlingen i filmen han sett. Oftast lyssnade både barn och vuxna på hans berättelser.

Verner var nog lite mörkrädd, men framför allt var han rädd för åskan. När ett oroande åskväder var på gång, kom han in i vår stuga med förklaringen: "Förstår att ni är rädda. Tänkte vara hos er en stund." Alla visste att den största rädslan fanns hos Verner själv.

På äldre dar blev Verner, som nämnts, med tvång flyttad till Finnerödja ålderdomshem. Naturligtvis var det några fasansfulla dagar för honom, eftersom han måste bli avklädd och tvättad. En sådan obehaglig upplevelse hade nog inte tidigare drabbat Verner i vuxen ålder. Men han blev ren från topp till tå och fick en helt ny hudfärg, blev tilldelad rena kläder och blev oigenkännlig för alla som träffat honom tidigare. Senare kom hans händighet väl till pass i allehanda arbetsuppgifter på hemmet. Han fick uppskattning och beröm, vilket naturligtvis var välförtjänt. Ofta sågs han i Finnerödja kyrka vid söndagsgudstjänsten, ren och snygg. Säkert blev tvättningen en fin upplevelse för honom, när väl den första grovstädningen var gjord.

Bernt G.
2012-12-26

Del två.

SVEDIN I ERIKSTORP OCH HANS BÄCK

Var det Andreas Svedin som namnade bäcken eller
var det bäcken som namnade Andreas Svedin?

En sak är säker: Det var Eric Carlsson (född 1776 i Mossebo), som gav namn åt Erikstorp. Han var äldste son till Carl Ersson och Stina Magnusdotter- Boman i Mossebo och han var den förste ägaren till

intäkten där borta och stället kallades Erics torp (eftersom det var just vad det var). Med lite mer modern stavning blev namnet sedan Erikstorp. Erik Carlsson och hans hustru Maria (född Andersdotter) bodde där resten av sina liv. Bostadshuset i Erikstorp låg alldeles intill hemmanet Mossebo. Att det låg väldigt nära fick, bland andra, Lisa och Bertil Gustafsson erfara på 1940- och 50- talet, när Linus Erikssons kossor nästan kunde nosa in i köket. Linus' staket stod faktiskt bara någon meter från stugan.

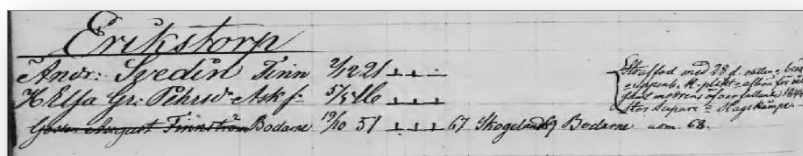
Från år 1806 och några decennier framåt ägde bröderna Eric och Carl var sin hälft av hemmanet Mossebo. Eric Carlsson ägde Sörgården (den del som i mitten av 1900- talet var Linus Erikssons gård) och brodern Carl Carlsson ägde Mellangården och Norrgården (som i mitten av 1900- talet ägdes av Ada och Oskar Stenqvist, respektive Gunnar Carlsson).

Eric och Maria hade sex barn, bland dem en son som hette Andreas Eriksson (född 2/12 1821). Dennes karriär såg i korthet ut så här: 1839 blev han dräng i Ranängen och ett år senare flyttade han till Gatan och blev dräng där. 1842 åkte han till Stockholm och sökte lyckan i huvudstaden. Han vistades där i fyra år och flyttade 1846 hem till Erikstorp igen och blev hemma- dräng och senare, efter faderns död, ägare till Erikstorp.

1844 var inget bra år för Andreas. Så här skrev prästen senare i kyrkbokens marginal:

"Straffad med 28 dagars vatten och bröd och uppenbar kyrkoplåket och avbön för våld, samt modrens överfallande 1844. Stor slagskämpe och supare."

I original ser det ut så här:

Modern Maria avled i Erikstorp 1854 och fadern två år senare. Samma år som fadern avled (1856) gifte sig Andreas med Elsa Greta Persdotter (född 1816 i Askersund).

Betydligt senare, år 1884, fick paret Andreas och Elsa Greta en vuxen fosterson som hette Karl Gustaf Ågren (född i Stocholm år 1863 och noterad som "barnhusbarn"). De hade inga egna barn.

År 1885 avled Andreas och han hette då för tiden Svedin i efternamn. Ett år senare köptes Erikstorp av Johan Alfred Källstedt och hans hustru Maria Charlotta Persdotter. Andreas Svedins hustru Elsa Greta avled år 1890 och året före flyttade fostersonen Karl Gustaf Ågren ända upp till Luleå.

Omkring år 1850 bytte således Andreas efternamn, från Eriksson, till

Svedin. Frågan i rubriken löd: Var det Andreas som namnade bäcken eller var det bäcken som namnade Andreas?

Personligen har jag aldrig följt den lilla bäckens lopp och kan bara gissa att källan är den djupa mossen mellan Borgan och Mossebo och att den, efter att ha korsat Visjövägen strax söder om Finnborgs (senare Svanbergs), rinner vidare förbi Erikstorp och ansluter till något vattendrag som har sitt utlopp i Vallsjön. Bäcken hette i alla fall, som jag minns det uttalat, Sveddebäcken. Möjligen var Svedjebäcken (ett vattendrag som avvattnade en svedjebränning) det formellt riktiga. Namnligheten med Svedin kan i vilket fall som helst knappast vara någon tillfällighet. Det logiska svaret blir förstås att bäcken hade sitt namn redan när Andreas Eriksson växte upp i Erikstorp och att han, när han tröttnat på efternamnet Eriksson, tog sig ett namn som påminde om barndomshemmet.

Minns jag rätt, brukade farfar kalla Erikstorp för "Svedders", men det har ju ingen betydelse i själva frågeställningen tidigare.

I "Mossebo, ett hemman i Finnerödja socken under 1800- talet" finns en mängd fakta om Mossebo och närområdet.

2012-12-26/ Alf

Del tre.

JOHAN I ROSENDAL OCH HANS SLÄKT

Några inledande ord

När jag var en liten pilt på 1940- talet var traditionerna runt de stora helgerna (särskilt julen) en gång för alla fastställda och nästan allting upprepades med precision år efter år. Julmiddag i Mossebo var en sådan händelse. Klockan tre på juldagens eftermiddag var det dukat till fest i finrummet. Det har alltid varit lågt i tak i det där rummet, men de där eftermiddagarna var stämningen så pass hög att taket lyfte sig några snäpp. En allmän sorglöshet präglade den närmaste släktens sällskapsliv. Det var fritid för både jordbrukare, fabriks- anställda i Bofors och kafé- innehavare i Örebro. Det var inte vilken fest som helst. Det var kostym och skjorta med krage och slips för herrarna och bästa klänningen för damerna. Det var högtid och det var julstämning.

Fritid för de flesta alltså, men definitivt inte för Elsa, farfars hushållerska och livskamrat. För henne var det sannolikt årets mest arbetsamma tid som kulminerade på juldagen, då hon hela eftermiddagen bar ett klädsamt förkläde, husmor som hon var. Förberedelserna hade pågått i veckor. Julgrisen hade slaktats, surkålen hade satts att jäsa och långan (eller vad det var) hade lagts i luten. Ingen kan hävda att lutfisk inte luktar och ingen kan heller påstå att surkål inte luktar. Mest påtaglig var den där luktmixen i farstun i Mossebo, föga förvånande förvisso, eftersom det var där man förvarade läckerheterna.

I det här sammanhanget ska jag förbigå alla detaljer om mat och dryck, för att i stället komma fram till avslutningen på en julmiddag i Mossebo i slutet av fyrtiotalet. Alla var mätta, otörstiga och allmänt belåtna, då det plötsligt bankade hårt på dubbeldörrarna (stora ingången mot Mossebo gata). In trädde, icke julbocken, men en snyggt och prydligt vinterklädd äldre herre som var så reslig att han måste buga sig ordentligt vid inträdet i salen. Det blev lite trevande i början, med god dag, god dag och god jul och hur står det till? Sedan utbröt det ett högljutt, hjärtligt samtal, mest mellan herrarna i sällskapet. Den nyanlände kom troligen också från en bättre middag, med tanke på hållning och åthävor. Han var redigt på "kanelen" helt enkelt. Visserligen hade det tömts ett och annat spetsigt glas till lutfisken i Mossebo, men ingen var i närheten av den nyanländes status. Han svor dessutom som en borstbindare (det var så de äldre uttryckte sig) och julstämningen i Mossebo fick sig en rejäl knäck. När besökaren efter någon halvtimme avlägsnat sig och ordningen någorlunda återställts i stugan fick de nyfikna barnen veta att det var "Johan i Rosendal" som tittat in och önskat ett mångordigt god jul. Möjligen hette han Pettersson i efternamn. Johan Pettersson? Ja, kanske. Och möjligen bröt han lite diffust på någon närkingsk dialekt, som jag minns det.

Den här händelsen har suttit kvar någonstans i medvetandet under alla år därefter, utan att vara viktig eller oviktig, men det var först för någon vecka sedan, när jag fick mejl från Eldroy Engvall, där han berättade att deras familjer skulle fira jul i Rosendalen, som händelsen med "Johan i Rosendal" dök upp i medvetandet igen. Och då tänkte jag: Borgan, Erikstorp, Mossebo, Mossebo Hage, L:a Mosstorp, Djupmossen, Borgamossen, Vallsjöbol, Enebacken, Hansatorp, Kavelbron, Eriksåsen och Eriksbacken under adertonhundratalet och framåt, vet jag en hel del om, men Rosendal(en) har jag ingen aning om, mer än det som skrivits och berättas om Teodor Malmberg och det som var på 1940- talet och därefter.

I barndomen (och det är fyrtiotalet) fanns det tre ställen i Rosendal. Alla sa då för tiden Rosendal, med ett kraftigt nordvästgötskt tungrots-r i början och hela betoningen på ros. Och familjen Vörde får förlåta, men mest känd var Tage i Rosendal, som någon i Rosendal alltså. Ingen sa Allan i Rosendal eller Hildur i Rosendal. När de omtalades var det för- och efternamn som gällde och orsaken var förstås att de inte hade något son- namn. Det hade inte Malmberg heller, så han kallades Malmberg. Han hade naturligtvis ett förnamn, men jag har aldrig lyckats lära mig Malmbergarnas tilltalsnamn, så jag avstår tills vidare att gissa. På det tredje stället i Rosendal bodde Frans Gustafssons familj, sedan de avlutat sin tid i Kavelbron. Vilka som bodde där tidigare vet jag inte.

Min ambition är nu att ta reda på om "Johan i Rosendal" någonsin bodde i Rosendal(en). Men först något mera om Tage i Rosendal:

Som hemmansägare i Rosendal var han en allmänt aktad

medborgare i socknen. Men han var ungkarl och det var som att det inte riktigt passade in i traktens inrutade familjemönster. Han var faktiskt mobbad av folket i Vallsjöbol med omnejd och det berättades historier om honom, en del troligen sanna, men säkert i många fall överdrivna, kanske till och med osanna, men de följande episoderna hände verkligen:

En gång på femtiotalet, när det var ishalka ända in i Tages garage, försökte han förgäves att backa ut bilen. Hjulen bara snurrade runt, runt, utan att fästa i underlaget. Tage steg ur förarsätet och hjälpte bilen att komma igång genom att skjuta på framifrån så mycket han orkade. Det lyckades, men han hade förbisett att koppla ur växelspaken (backen) och den herrelösa bilen hamnade, med baken före, i närmaste snövall.

Tage var tidig med att ha egen bil där på trakten och han använde den flitigt, inte minst i veckosluten, när det var allmänna festtillställningar både här och där. Inte sällan hade han en passagerare bredvid sig i framsätet, företrädesvis någon tämligen ung och tämligen vacker dam. Tage ansågs vara en fruntimmers- karl. Han kallade kvinnor i alla åldrar för "fryntimmer". Ja, han sade så. Fryntimmer! Han sa "Fy Hyndan" också, men mera sällan om fryntimmer.

En gång råkade han krocka med annan bil i trevägskorsningen strax intill Mobäcken. Det blev inga större skador på någon av bilarna, men den andra bilens förare berättade senare att Tage stigit ur sin bil och sagt: "Vem kunde tro att det skulle komma någon här!"

En sommar på femtiotalet var Vallsjöbols- traktens jordgubbs- plockareläger inhyst i övervåningen hos Tage. Han hade således 15-20 flickor i övre tonårsåldern (plus en något äldre lägerledarinna) i huset en hel månad. Jordgubbs- tjejerna (som de kallades) kom det året företrädesvis från Småland och de älskade Tage och han syntes inte ha något emot dem heller. I månadsskiftet juli/ augusti var det en liten avskedsfest i Tages trädgård i Rosendal, dit traktens jordgubbsodlare var inbjudna. Det var jordgubbs- tjejerna som stod för både förtäring och underhållning. Bland annat framfördes en hyllningsvisa till Tage. Den inleddes så här: Ta, Ta, Ta, Tage, älskade Tage, du den bästa karl man kan få tag i. Ta, Ta, Ta, Tage, etcetera.

Från den festen,
tillbaka i tiden sådär ett och ett halvt sekel.

Rosendalen 1/4 mantal i Finnerödja socken

Vid sekelskiftet 1700/ 1800

var det familjen Olofsson som brukade Rosendal och bodde där. Olof Olofsson (f 1761) och Sara Magnusdotter (f 1757). De båda äldsta barnen, Anders (f 1782) och Margareta (f 1785) hette Svensson, resp. Svendsotter, vilket innebär att Sara varit gift med en Sven tidigare. Denne Sven Andersson avled i oktober månad 1787 i Rosendalen. Olof och Saras barn: Olof Olofsson (f 1790) och Sara Olofsdotter (f 1793).

Anmärkning:

Sara M:dr var yngre syster till Stina M:dr i Mossebo, modern till fyra söner Carlsson och änka efter Carl Ersson.

Sara M:dr avled år 1822. Familjen skingrades. Margareta flyttade till Hova, Anders till Lyrestad, Olof till Hova och Sara till Långstorp. Änkemannen Olof flyttade till Hova 1828.

1824. Nya ägare: Johannes Larsson (f 1777 i Älgårås) och Maja Greta Svensdotter (f 1885 i Älgårås). Deras barn: Johannes (f 1811), Anders Peter (f 1815) och Maja (f 1820) alla födda i Älgårås och Carl Johan (f 1826 i Rosendal).

Johannes (sonen) flyttade till Viby 1835 och hans bror Peter till Lyrestad 1833.

År 1842 var det laga skifte i Rosendal

Karta från förrättningen:

Husförhör 1836- 45:

Hemmanet har kluvits i två delar (A) och (B), med två bröder, söner till Johannes Larsson och Maja Greta Svensdotter, som hälftenägare till hemmanet.

(A)

Johannes Johansson (f 1811) och hans hustru Maja Larsdotter (f 1812 i Hackvad). Deras barn: Lars Johan (f 1837 i F:a), Carl Ludvig (f 1839 i Hova), Maria Lovisa (f 1841 i Hova), Anders Peter (f 1843 i Hova) och Per August (f 1844 i Hova).

(B)

Anders Peter Johansson (f 1815) och hans hustru Inga Maria Carlsdotter (f 1812 i V- bol). Deras barn: Maria Lovisa (f 1840)

Anmärkning: "Anders Peter pliktat för slagsmål å helgdag"

Där finns även: Fadern Johannes Larsson samt Olof Larsson (f 1799 i Hova) och hustrun Maja Persdotter (f 1816 i). Deras barn: Carolina (f 1836), Lars Peter (f 1839), Carl Johan (f 1843) och Lovisa (f 1844).

Olof Larsson var, enligt Laga skiftes- protokollet, hälftenägare fram till sin död 1845.

En karta till, från Laga skiftet 1842:

Husförhör 1845- 65:

(A)

Nu har gubben själv, Johannes Larsson (f 1777), flyttat upp på förstaplatsen i prästens protokoll. Därefter redovisas Johannes Johansson och hans familj (de som finns under (A) här uppe). Men det har blivit en son till: Anders Gustaf (f 1857).

Som innehavare av 1/8 mantal (d v s halva hemmanet Rosendal) från 1862 redovisas: Lars Petter Petterson (f 1824 i Askersund) och hans hustru Sara Maja Jansdotter (f 1840 i Borgan). De har en dotter som heter Augusta Elfrida (f 1863).

Anmärkning:

Här börjar det kanske brännas, vad gäller jakten på "Johan i Rosendal".
Sara Maja är dotter till Jan Andersson och Stina Andersdotter i Borgan!

Som innehavare av 1/8 mantal (den andra hälften av hemmanet) redovisas: Peter Larsson (f 1792 i Askersund) och hans hustru Catharina Larsdotter (f 1791 i F:a). Deras barn: Lars P. Persson (f 1824), Anna C. Persdotter (f 1829) och Carl G. Persson (f 1831).

Anna C. Persdotter har fått en egen son som heter Johan (f 1852).

Fosterbarnet (ett barnhusbarn från Stockholm) Frans August Staberg (f 1851) finns där även.

(B)

Änkan Maja Persdotter (f 1816) och hennes fyra barn under (B) här uppe flyttar år 1846 till Slottsbol. Hon avlider där redan 1850.

Ägare till 1/16 mantal (från 1847) är: Erik Jonsson (f 1805 i Bodarne) och hans hustru Anna C. Nilsdotter (f 1809). Deras barn: Carl Victor (f 1839), Erik Ludvig (f 1843), Anders Gustaf (f 1847) och Fredrik Albert (f 1849).

Ägare till ett andra 1/16 mantal är (från 1849): Jan Södergren (f 1804 i Karlskoga) och hans mycket yngre hustru Johanna Larsdotter (f 1824 i F:a). Deras söner: Johan (f 1849) avled 1850, Carl Teodor (f 1851) avled 1857 och Pehr August (f 1860) avled 1860. Dottern Johanna Matilda (f 1854), sonen Gustaf Algot (f 1857) och Maria Lovisa (f 1861) ser ut att ha nått vuxen ålder. (Maria Lovisa hade förresten en tvillingsyster som avled vid födseln).

Husförhör 1864- 71

(A)

Familjen Pettersson är fortfarande ägare till 1/8 mantal. Dottern Elfrida Augusta har fått två syskon: Emma Lovisa (f 1865) och Johan Gustaf (f 1868).

Anmärkning:

Johan Gustaf Pettersson (f 1868). Lägg det namnet på minnet!

(B)

Erik Jonssons familj är också kvar, ägare till 1/16 mantal. Sonen Carl Victor gifter sig 1870 med Carolina Olsdotter (f 1843 i Kil) och de får en son: Carl Albert (f 1870).

Familjen Södergren äger fortfarande sitt 1/16 mantal. Det har tillkommit ett barn: August Bernhard (f 1865).

Husförhör 1872- 83

(A)

Lars Petter Pettersson har blivit nämndeman och familjens ägande i hemmanet har ökat från 1/8 (4/32) mantal till 5/32. Ett sladdbarn har fötts (kanske för att fira utnämningen till nämndeman). Hon heter: Beda Maria (f 1877). Den näst yngste, Johan Gustaf, är elva år när Beda Maria föds.

Han som kom till Rosendal i början av 50- talet, barnhusbarnet Frans August Staberg, flyttar till Hova socken 1876.

(B)

Familjen Jonsson har överlåtit 1/32 mantal till Lars Petter Pettersson. Hustrun Anna Cajsa Nilsdotter avlider 1876 och änkemannen Erik Jonsson avlider 1879.

Sonen Carl Victor Eriksson (f 1839) och hans hustru Carolina Olsdotter (f 1843) brukar hemmansdelen. Carl Albert (f 1870) har fått syskon: Anna Alfrida (f 1876), Gustaf Emanuel (f 1880) och Helena (f

1882). Carl Victors bror, Anders Gustaf (f 1847), är också kvar på stället.

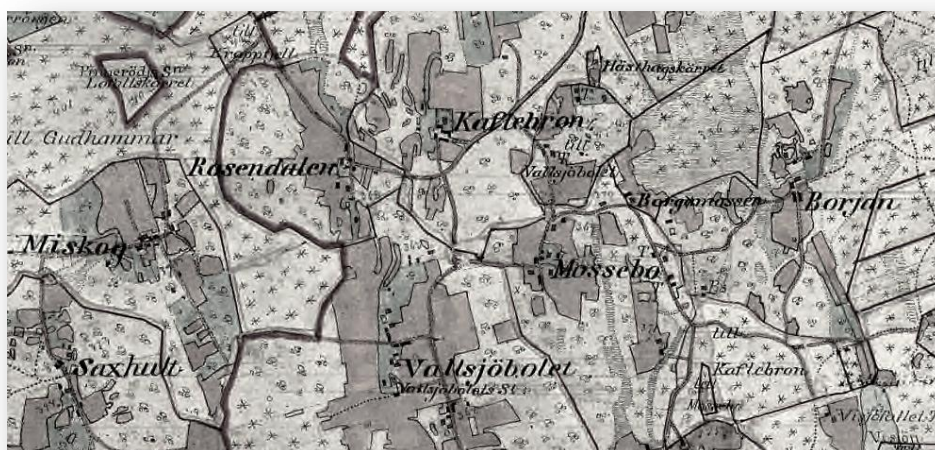
Ägare till 1/32 mantal: Den andre sonen, Erik Ludvig Eriksson (f 1843) och hans hustru Anna Olofsdotter (f 1845). De har barnen: Carl Ludvig (f 1879) och Anna Elfrida (f 1880).

Där finns också arbetaren Gustaf Wilhelm Andersson (f 1850) och hans hustru Johanna Olsdotter (f 1853) och deras dotter Augusta Elin (f 1878).

Familjen Södergren, ägarna till 1/16 mantal är på väg att elimineras. Jan Södergren avlider 1879 och änkan Johanna två år senare. Sonen August Bernhard avled redan 1875. Dottern i familjen, Johanna Matilda (f 1854), flyttar till Hova 1877 (och gifter sig 1883). Sonen, Gustaf Algot (f 1857) utvandrar senare (1886) till Amerika.

Här ser vi Rosendalen

på den häradsekonomiska kartan från 1877- 82:

Husförhör 1883- 94

(A)

Familjen Pettersson fortsätter att äga och bruka 5/32 mantal, men nu har prästen strukit "Nämndeman" framför hemmansägaren Lars Petter. Dottern Augusta Elfrida flyttar till Vallsjön (och blir piga där) 1885. Tre år senare utvandrar hon till Amerika. Hennes syster, Emma Lovisa, flyttar till Mosjö 1892.

Kuriosa: Ägaren till Vallsjön, Emil August Bretzner, och hans amerikanska hustru Margarete Cleveland, kom till Vallsjön 1884. Kanske, kanske inte att de påverkade den unga pigan Augusta Elfrida att utvandra till USA.

(B)

Erik Ludvig Erikssons familj har utökats med tvillingarna Alma Emilia och Axel Sigfrid (födda 1884). Hela familjen flyttar till Hova socken 1884. Erik Ludvigs bror, Anders Gustaf Eriksson, flyttar från socknen, till Ragunda, 1885.

Efterträdare är: Per Johan Svensson (f 1826 i F: a) och hans hustru Kristina Charlotta Nilsdotter (f 1837 i Härja). De har en dotter: Anna Charlotta (f 1870). Familjen kom närmast från Hova socken.

Karl Victor Erikssons familj (sex personer) flyttar till Ragunda 1885 och där föds deras femte barn, dottern Hulda Maria.

År 1883 kommer Karl Johan Johansson (f 1853) och hans hustru Matilda Andersdotter (f 1854), från Mossebo till Rosendal. De har två barn: Karl Albin (f 1884) och Vendela Augusta (f 1885). År 1887 flyttar familjen till Paradismosse och får tre barn till: Anna Alfrida (f 1887 d 1888), Johan Gottfrid (f 1889) och Gustaf Manfred (f 1892).

Ägare till 1/16 mantal, från 1886: Per Gustaf Andersson (f 1858 i Staffanstorp) och hans hustru Johanna Jansdotter (f 1854 i Slottsbol). Deras dotter Hanna Naemi (f 1890 - och odöpt!).

FÖRSAMLINGSBOK 1895- 1909

(A)

Familjen Pettersson finns kvar och äger 5/32 mantal. 1896 flyttar Johan Gustaf (f 1868) till Örebro och systemen Beda Maria (f 1877) flyttar också till Örebro 1902.

Johan Gustaf återvänder till Rosendal 1897 och gifter sig med Selma Augusta Källstedt (f 1872). Deras barn: Anna Maria (f 1897), Ingeborg Margareta Emilia (f 1900), Gerda Viktoria (f 1902), Ebba Elisabet (f 1904), Svea Augusta (f 1905) och Johan Martin Herbert (f 1908).

(B)

Per Johan Svensson (f 1826) avlider 1898 och hustrun Kristina Charlotta (f 1837) ett år senare. Efterträdare blir Oskar Teodor Malmberg (f 1862) och han är från 1900 ägare till 1/32 mantal.

Familjen Andersson (Per Gustaf, Johanna och Hanna Naemi) finns kvar.

FÖRSAMLINGSBOK 1909- 1918

Lars Petter Pettersson (f 1824) avlider 1911 och hustrun Sara Maja året efter.

Ägare 5/64 mantal: Karl Albin Karlsson (f 1883) och hans hustru Beda Maria Pettersson (f 1877) gifter sig 1907 och flyttar till Rosendal 1909. Deras barn: Karl Helge NN (f 1909) och NN Albin Harry (f 1911). Beda Maria är dottern i huset som gift sig med Karl Albin.

Ägare 5/32 mantal : Anders Peter Alexandersson (f 1863 i Tived) och hans hustru (sedan 1912) Anna Evelina Karlsson (f 1887 i Stockholm). De kom närmast från Hova socken 1913. Deras barn: Erik Lennart Tage (f 1911), Anna Majken Sofia (f 1914) och Hanna Gerda Margareta (f 1917).

Ägare 5/64 mantal: Johan Gustaf Pettersson (f 1868) och hustrun Selma Augusta (f 1872) och deras åtta barn, de sex som redovisats här uppe, plus: Sixten Gustaf Alvar (f 1910) och Lars Otto Harry (f 1912).

Ägare 1/32 mantal: Handlaren Oskar Teodor Malmberg (f 1862).

Ägare 1/16 mantal är fortfarande Per Gustaf Andersson (f 1852) och hustrun Johanna Jansdotter (f 1854). Dottern Hanna Naemi gifter sig

och flyttar till Hova socken 1910.

FÖRSAMLINGSBOK 1918- 1928

Ägare 5/32 mantal: Familjen Alexandersson är kvar. Ett barn till har de fått: Göta Viola (f 1922).

Ägare 1/32 mantal: Oskar Teodor Malmberg avlider 1926 och efterträds av brodern och hans familj (1928). Erik Malmberg (f 1871) och hustrun Anna Charlotta (f Källstedt 1887). Deras dotter: Hildur Maria Elisabet (f 1915).

Ägare 1/16 mantal: Per Gustaf Andersson och hustrun Johanna Jansdotter. Ny ägare noterad: Karl Axel Jansson i Eriksbacken.

Augusta Gustafsdotter (f 1873) och blind är också mantalsskriven där.

Anmärkning:

Av utrymmesskäl har inga pigor och drängar redovisats.

Några avslutande ord

Frågan är: Har vi hittat "Johan i Rosendal"? Ja, visst har vi det!

Fridstöraren (fast bara lite, när allt kom omkring) i Mossebo, en juldag i slutet av 1940- talet, var den Johan Gustaf Pettersson (f 1868) som setts flera gånger i rullorna här uppe. Han var gift med Selma Augusta Källstedt (f 1872) och han var hemmansägare som sin far (dock inte nämndeman) i Rosendalen i många år. Far hans var född i Askersund, så den något närkingska dialekten hade nog familjen med sig, även om mor i huset (Sara Maja Jansdotter) var uppvuxen i det närbelägna Borgan. Vid tiden för det oväntade jul- besöket i Mossebo hade Johan för länge sedan lämnat trakten.

Hur var då "Johan i Rosendal" släkt med Mossebo? Han var kusin till Ida Lovisa Carlsdotter, Carl Anderssons redan år 1923 avlidna hustru, hon som är min (med fleras) aldrig sedda farmor.

2012-12-30/ Alf

På följande sidor finns några foton med anknytning
till Rosendalen (från Leif Vörde)

Johan i Rosendal

Tage i Rosendal:

Tages i Rosendal mor, mostrar och kusin

Modern sittande t h:

Matilda Andersdotters begravning i Rosendalen, maj månad 1936

Matilda Andersdotter var mor till Manfred Karlsson och Hanna Hedlund.

Från vänster ser vi (bland andra): Erik Malmberg, Axel Jansson i Eriksbacken, Manfred Karlsson, Anna Malmberg, Gustav Karlsson i Eriksåsen och hans hustru Hanna Karlsson, Karl Johan Johansson, Johan i Borgan, Hanna Hedlund, Ellen i Eriksbacken, Maria i Borgan, Amanda i Eriksbacken, Alfred Källstedt, Manfred Karlssons hustru Ingeborg och Per i Rosendal (Nord- Per).

På sidan 13 hittar vi Matilda Andersdotters familjeförhållanden omkring år 1890.

Tack Leif!